

Skuldarkensla

Ýtast má av av nýggjum. Nýggjar kósir leggjast. Vit mugu øll fara til verka, eisini tey mongu óseku. Nú eru bara eini boð. Vit mugu oysa, og tað mugu vit sjálvir gera. Samkenslur fáa vit ongastaðni frá, heldur ikki hjálp uttan at gjalda aftur fyrri. Undantakið er Ísland, skrivar Steinbjørn B. Jacobsen m.a. í »Sjónarmið«.

Trúttað verður niður í fólk, at allir føroyingar hava skyld í at samfelag okkara liggur í skeljasori.

Sjálvandi er hetta ósatt. Ikki bara háð og spott, men ein sera hettislig lygn.

Tað hevur mangan verið ført fram og av fleiri, at nakrir fáir føroyingar hava havt allan avgerðar-rætt. Stíð sum smár høvdingar fyri í tíðini. Teir, ið rátt hava í bankunum, fiskasøluni, landsstýrinum, vinnulívinum og verkamannafeløgnum, t.d. fiskimannafelagnum.

Einaferð las eg á donskum, at táverandi lögmaður okkara varð eyknevndur í »Direktøren for A/S Færøerne«.

Ein ábyrgd hvílið tó á okkum øllum, og tað er, hvat vit hava valt hesi seinastu árin og hví.

Gaman í kunnu fólk bera fram, at tey vórðu villileidd, og tey høvdu einki í at velja.

Men nú hjálpið hetta ikki longur.

Mangur føroyingur stendur á berum, ikki bara peningaliga, men eisini hugsjónarliga. Hetta seinasta er kanska verst, rámar øll.

Tey, sum settu sitt álít á Heimastýrslógina, mugu nú ásanna, at hon var kyksandur at byggja á.

Tey, sum hildu, at danir tóku um endan ókeypis, eru býttliga góðtrúgvín. Danir eru eitt aldagamalt handilsfólk og geva einki burtur ókeypis.

At biðja EF um at

hjálp okkum úr neyðini, er at líkna við gomul fólk fyri í tíðini, uppgávufólk, sum góvu onkrum alt, tey áttu, aftur fyrri skuldu hesi so hava tey inni. Hesi gomlu vóru nøgd, bert tey fingi náðinsbreyð, tað sindrið eftir var av lívinum.

Tey, hvørs politiska hugsan ikki røkkur longur enn til heimstaðin, at henda hugsan er komin teimum aftur um brekku í ólukkumáta. Nú er ikki bara heimstaðskassin fleiri ferðir tómr, men eisini felagskassin.

Ofta verður Gamla Rætt nevnd. Hetta var bara endin á einum gomlum ørskapi. Ferjulegan í Kirkjubø hevði heldur ikki verið ókeypis. Eisini danir nevna Gomlu Rætt, men siga einki um, at tað var eitt danskt feig, sum fekk bróðurpartin av pengunum. Orka fólk nú at minnst ørskapin í undirsjóvar tunnilinum, eg hugsi ikki so nógv um vágatunnlin. Norðoyggjar, Sanduroyggin, Sandoyggin og Skálafjørðurin fleiri tunnar. Teir, sum hetta bóru til torgs, vórðu afturvaldir.

Nú verður aftur tosað um Havnina mótevnis hinum bygðunum. Men Havnin er eisini høvudsstaður kkar. Hetta verður ofta gloymt.

Vit eru ikki bara suður-oyingar, norðoyingar, havnarmenn o.s.fr. Vit eru eisini føroyingar.

Harafurt verður gloymt, at øll fólk í báðum teimum størstu oyggjunum kunnu brúka Havnina. Tað er ikki meir enn

góður tími frá útjára-økinum til Havnar, og Vágarnar, Norðoyggjar og Sandoyggin liggja bara tveir tímar burtur.

Hvussu leingi afturat er hin gamla fjarstaðan inni í okkara heysum? Hvi ofraðu vit milliardi til vegir, havnir og tunnar?

Men hetta sama kann sigast um tey minnu økini, t.d. Suðuroynna og Sandoyinna. Her mugu fólk fara at arbeiða fyrri alla oyina, ikki bara sína bygd ella býling.

Fólk hava sett sitt álít á pengar, alt varð gjørt upp í krónum. Peningur varð gjørdur til eitt endamál í sjálvum sær og sjálvt innihaldið í livinum. Sjálvandi skalt tú hava virðing fyrri teimum.

»Geva keisaranum tað, sum er hansara«.

Men peningur kann vera svikaligur.

»Tú kanst ikki eta pengar«, segði abbi mín, og er hetta fyrri mæt størri sannleiki, enn alt tað, eg havi lisið um pengar. (Er tað nakar, sum til fulnar skilir hugtakið peningur).

Men bara samfelagið fekk meir úr Danmar, var alt gott.

Nei, eisini hetta eru ósannindi. Ríkari vit gjørdust, meira vit bygdu, meira vaks hjálpin úr Danmørk. Soleiðis var náttúran í Heimastýrslógini.

Er ikki meginparturin av tí, sum nú er um at søkja okkum til botns, júst komin av hesi orsök.

Og allar skattalógirnar, ið vórðu gjørdar fyrri at sleppa 100 tals milliónum ella rættari milliardum

undan skatti, ikki gjørdar við Heimastýrslógini í ryggnum?

Um okkum ikki tørvaði peningastreymin úr Danmar, var grundin undir Heimastýrnum rípt undan.

Ein onnur rong og skaðilig hugsan var, at okkurt stórt, veldugt skuldi bjarga okkum øllum. Global, laksur, svartkjaftur o.s.fr. (annars alt gott um laks og svartkjaft, men máu skal vera við øllum).

»Mangir lækir smár, gerast stórar ár«, søgdu okkara forfedrar. Latuð okkum aftur skilja henda sannleika. »Allur bati bætir«.

Partapolitikurin hevur eisini stóra skuld, og serliga teir politikarar, sum við vilja hava drigið politikkinn niður í súrgurennuna ferð eftir ferð.

Torvmold og óska varð oyst í eyguni á veljaranum. Ósing oman á ósing vóru loysunarorðini. Fólk máttu ikki fáa stundir at hugsa um tað føroyska samfelagið. Sjálvt kristin-trúgvinn hjá fólkum varð brúkt at fáa atkvøður fyrri.

So gott sum øll almenn stórv vórðu sett partapolitiskt. Í øllum málum var hin politiski liturin avgerandi.

Samstundis varð tað almenna – vit øll – umskapt til nisan í ævintýrinum við teimum nógvu høvðunum. Tað var bara at kappast við høvðini av, og so taka alt gullið.

Tað almenna skuldi eingi hús eiga, men gjalda dyra leigu.

Tað almenna skuldi eingi tól ella útbúgvið fólk hava, so tað fekk innlit í allan rotinskapin. Ongin skilagóð stýring skuldi verða. Hvør sum sterkastur var skuldi sleppa at ræna so nógv gull, sum hann ella hon vóru før fyrri. Hini, sum einki gull fingi, vóru dovin ella býtt, og teimum var ikki synd í.

Sjónarmið

Eitt tíðarskeið er liðugt, farið í søguna.

Um hetta tíðarskeið vilja søgufólk sjálvandi vísa á, at broytingarnar vóru stórar og bráðar. Sagt vil verða, at vit fingi vegir, hús og lendingar.

Eitt stendur fast. Hin sosiali ójavnin hevur sjáldan verið størri. Vit hava ongantið átt so nógv rík fólk í Føroyum fyrri. (Um peningurin so er fjaldur í útlendiskum bankum ella virðisbrøvum, nakað er í Sparikassanum). Og so øll hini, ið ikki bara standa á berum, men oman á alt hava stóra skuld.

Kósin fyrri tann komandi politikkin fyrri tað nýggja tíðarskeiðið, sum má og skal koma, má grundast á henda veruleika. Veljarin má spyrja og átla um politikarin vil arbeiða fyrri tey fáu og ríku, ella hin meiniga mannin, teg og meg. All-

ar undanförsurnar kenna vit nú, eru uppprúktar. Allir grylskortarnir eru nú gamlir og slitir.

Vilja vit hava eitt Mið-amerikanskt stettasam-felag?

Ýtast má av av nýggjum. Nýggjar kósir leggjast. Vit mugu øll fara til verka, eisini tey mongu óseku. Nú eru bara eini boð. Vit mugu oysa, og tað mugu vit sjálvir gera. Samkenslur fáa vit ongastaðni frá, heldur ikki hjálp uttan at gjalda aftur fyrri. Undantakið er Ísland.

Steinbjørn B. Jacobsen

ÍSB til Noregs og Svøríki

ÍSB luttekur um vikuskiftið og í komandi viku í tveimur stórum tiltøkum í Norðurlondum.

Barna- og ungdomsleikirir í Hurdal í Noreg og Norðurlandameistarakappingin í svimjing fyrri brekadí Mólndal nær Göteborg í Svøríki.

5 luttakarar og 3 leiðarar fara til Noregs friggjadag-in 2. apríl til mikudagin 7. apríl á norðurlandsku barna- og ungdomsleikurnar, har serligur dentur verður lagdur á vetrarítrótt.

Endamálið við slíkum leikum er sjálvandi ítrótt, men stórir dentur verður lagdur á samveruna við hini. T.d. er altíð heilur dag-

ur settur av til útferðir. Í ár verður farið til OL-býin í Lillehammer.

Tey, sum taka lut, mugu ikki hava verið í altjóða ítróttakapping áður, men tey skulu iðka regluliga ítrótt heima. Kappast verður ikki um vanlig heiðursmerki, men allir luttakarar fáa minnisheiðursmerki.

Tey, sum fara eru: Meifrið Hansen, Havn, 14 ár, svimjing og bordtennis Maibritt Vágslíð, Klaksvík, 15 ár, svimjing Leslie Andreassen, Havn, 14 ár, svimjing

Halla Poulsen, Fuglafirði, 15 ár, svimjing Áki Joensen, Havn, 12 ár, kaveleikir

Leiðarar verða: Poula Simonsen, Fríðgerð Sundskarð og Holger Arnberg.

Dagarnar 1.-4. apríl verða Norðurlandameistarakappingarnar í svimjing.

Í hesum kappingum hava føroyingar staðið seg væl, og sera áhugavert verður at siggja, um Tóra við Keldu, sum er norðurlandameistari í fleiri kappingum, fer at vinna tær aftur. Katrin Johansen, sum var bæði

heimsmeistari og norðurlandameistari fyrri nokrum árum síðani, er komin við aftur, og spennandi verður, um hon er líka stunn enn.

Tey, sum fara eru: Ester Høj Símur Petur Zachariasen Durid Svensson Katrin Johansen Tóra við Keldu

Ferðaleiðarar og venjarar eru: Katrin Michael-sen, Signar Hammer, Johanna Samuelsen og Johan Samuelsen.